

Hebraista z Fakulty filozofické ZČU představí svůj výzkum na přednášce v New Yorku

14.11.2025 - Klára Vanková | Západočeská univerzita v Plzni

Málo známý příběh Lea Herrmanna a jeho záchrany tisíců československých Židů na počátku nacistické okupace představí v USA Zbyněk Tarant z plzeňské univerzity. Přednášet bude ve čtvrtek 20. listopadu v newyorské České národní budově.

Významné mezinárodní uznání získal výzkum v oboru židovských studií Západočeské univerzity v Plzni. Hebraista Zbyněk Tarant z katedry blízkovýchodních a afrických studií Fakulty filozofické dostal pozvánku, aby promluvil na prestižní výroční přednášce v New Yorku. Pořádá ji Židovské muzeum v Praze společně s Generálním konzulátem České republiky v New Yorku a Společností pro dějiny československých Židů.

V prostorách České národní budovy v New Yorku Tarant představí 20. listopadu výsledky svého výzkumu o takzvaném Československém transferu, mimořádném záchranném programu, který v letech 1938–1940 vyjednal a zorganizoval Leo Herrmann, rodák z Lanškrouna. Jeho úsilí a záchranný plán jsou svým rozsahem i významem srovnatelné se slavným příběhem Sira Nicholase Wintona.

Leo Herrmann byl právník, diplomat, novinář i filmový producent – a zároveň dlouholetý generální tajemník sionistické agentury Keren Ha-Yesod. Udržoval úzké kontakty s Janem Masarykem i s židovskými mírovými aktivisty sdruženými ve spolku Brit Shalom / Tahalluf as-Salám, který loboval za začlenění palestinských Arabů do sionistického projektu. V letech 1934–1935 Herrmann produkoval první sionistický film se zvukem, který režíroval Juda Leman. Film měl mimořádný ohlas a před 90 lety (v roce 1935) ho promítalo newyorské Astor Theatre, dorazily tam tehdy i významné osobnosti včetně Alberta Einsteina.

Po Mnichovské dohodě a dramatickém zhoršení postavení Židů v Československu Herrmann využil všechny své kontakty a zkušenosti, aby vytvořil plán umožňující emigraci ohrožených lidí do mandátní Palestiny. Program známý jako Československý transfer využil část britské půjčky a daru poskytnutého po Mnichovu. Herrmann díky svým schopnostem ve fundraisingu a krizovém řízení dokázal zajistit záchranu víc než 2 500 československých Židů – včetně významných osobností, jako byli Max Brod, Felix Weltsch nebo David Paul Meretz.

„Když Brod a další ve svých pamětech vzpomínají na útěk z Československa v noci nacistické invaze 15. března 1939, byl to právě Herrmann, kdo z Londýna jejich odjezd na poslední chvíli umožnil. Bez něj by se zřejmě archiv Franze Kafky, který Brod propašoval z Československa, nikdy nezachoval,“ vysvětlil Zbyněk Tarant.

Možnost představit tento výzkum v nejlidnatější metropoli Spojených států vnímá plzeňský hebraista nejen jako poctu, ale i jako příležitost pro další bádání: *„V New Yorku dodnes žije mnoho lidí s československo-židovskými kořeny, včetně potomků Lea Herrmanna. Jsou vděční, že tady u nás někdo příběh jejich rodiny oživil. Prezentace před publikem, které často tvoří přímí pamětníci, nabízí jedinečnou možnost prohloubit výzkum i spolupráci se soukromými archivy.“*

Výroční přednášky Židovského muzea v Praze mají přiblížit bohaté dědictví českých a slovenských Židů veřejnosti v Česku i v zahraničí. Podle ředitelky instituce Pavly Niklové se stávají novou tradicí. Mimořádně silný příběh Lea Herrmanna považuje za skvělé téma: *„Jsme hrdí, že jej můžeme představit mezinárodnímu publiku.“*

<https://info.zcu.cz/Hebraista-z-Fakulty-filozoficke-ZCU-predstavi-svuj-vyzkum-na-prednasce-v-New-Yorku/clanek.jsp?id=8801>